

מבט לאיראן

7 - 21 במרץ 2021

עורך: ד"ר רז צימט

במוקד אירועי השבוע

- ◀ **שני לוחמי משמרות המהפכה נהרגו מפיצוץ מוקש באזור אלמיאדין שבמזרח סוריה.**
- ◀ יועצו לעניינים בינלאומיים של מנהיג איראן נפגש עם שגריר סוריה הנכנס בטהראן ומסר דרכו את איחולי ההחלמה של מנהיג איראן לנשיא סוריה, שנדבק בקורונה. הוא גם הציע לשגריר לשלוח צוות רפואי לדמשק כדי לטפל בנשיא אסד.
- ◀ חבר פרלמנט איראני לשעבר אמר בהתבטאות חריגה, כי **לא ניתן לשלול אפשרות שסוריה תשנה בעתיד את גישתה כלפי איראן** וכי אסור לאיראן לשים את כל יהבה על הנשיא אסד. דבריו נאמרו על רקע הדרת איראן מפגישת שרי החוץ של תורכיה, רוסיה וקטר בדוחא, שנועדה לדון במשבר בסוריה.
- ◀ **שגריר איראן בבגדאד נפגש עם שר האוצר העיראקי ודן עמו בסוגיית שחרור הכספים האיראנים המוקפאים בעיראק.** קודם לכן, שוחח נשיא איראן רוחאני עם ראש ממשלת עיראק אלכאט'מי וקרא לו לפעול לשחרור המידי של הכספים האיראנים המוחזקים בעיראק ומהווים חלק מחובות ממשלת עיראק לאיראן בגין יבוא חשמל וגז.
- ◀ **שגריר איראן באו"ם הכחיש במכתב למזכ"ל האו"ם כל מעורבות איראנית בתקיפות, שבוצעו לאחרונה נגד יעדים אמריקאים בעיראק** ויוחסו למיליציות שיעיות עיראקיות פרו-איראניות. השגריר גינה את התקיפה הצבאית, שביצעה ארצות הברית בגבול סוריה-עיראק ב-25 בפברואר 2021.
- ◀ **מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, אסמאעיל קאא'ני, אמר בטקס זיכרון בעיר משהד, כי ישראל נאלצת להקיף עצמה בחומה על מנת להגן על עצמה והזהיר כי על "הציונים" לדעת כי גם חומה זו תיהרס.** עוד הצהיר קאא'ני, כי ממשיכי דרכו של קאסם סלימאני "ישברו לאמריקאים את העצמות".

המעורבות האיראנית בסוריה ובלבנון

- ◀ שני לוחמי משמרות המהפכה נהרגו מפיצוץ מוקש באזור אלמיאדין שבמזרח סוריה. התקשורת האיראנית דיווחה כי ההרוגים הם מהדי בח'תיארי (Mehdi Bakhtiari) מאסלאמשהר (Eslamshahr) שבמחוז טהראן ומג'תבא ברסנג'י (Mojtaba Barsanji) מסואדכוח (Savadkouh) שבמחוז מאזנדראן (Mazandaran) בצפון איראן (פארס, 16 במרץ 2021). לא נמסרו פרטים נוספים.

מהדי בח'תיארי (מימין) ומג'תבא ברסנג'י (משמאל), שנהרגו בסוריה (ג'האן ניוז, 16 במרץ 2021).

◀ יועצו לעניינים בינלאומיים של מנהיג איראן, עלי-אכבר ולאיתי (Ali-Akbar Velayati), נפגש ב-15 במרץ 2021 עם השגריר החדש של סוריה בטהראן, שפיק דיוב (Shafiq Dayoub), ומסר באמצעותו את איחולי ההחלמה של מנהיג איראן לנשיא סוריה, בשאר אסד, שנדבק בקורונה. ולאיתי אמר, כי מנהיג איראן ח'אמנהאי רואה באסד אחד המנהיגים הגדולים והראויים להערכה בארצו, באזור ובחזית ההתנגדות. הוא הביע את נכונות איראן לשלוח לדמשק צוות רפואי מיוחד ובעל ניסיון כדי לטפל בנשיא סוריה. השגריר הסורי בירך את מנהיג איראן ואת העם והממשלה באיראן לרגל ראש השנה האיראני (נורוז) והודה על איחולי ההחלמה, ששלח המנהיג לנשיא אסד. הוא קרא להרחבת הקשרים בין איראן וסוריה בכל התחומים, הדגיש את תפקידה החשוב של איראן ב"ציר ההתנגדות" והביע תקווה לניצחונות נוספים, שיובילו לתבוסת "הכוחות האמריקאים והציונים" ולסילוקם (איסנ"א, 15 במרץ 2021).

פגישת יועצו של מנהיג איראן עם שגריר סוריה בטהראן (איסנ"א, 15 במרץ).

◀ פגישת שרי החוץ של תורכיה, רוסיה וקטר בדוחא ב-11 במרץ 2021, שנועדה לדון במשבר בסוריה, עוררה ביקורת באיראן, שלא הוזמנה למפגש. האתר דיפלומטיה איראנית העריך (12 במרץ 2021), כי המפגש בין שלושת שרי החוץ בדוחא עלול להצביע על תחילתו של מאמץ מדיני ודיפלומטי מצד שלוש המדינות להרחיק את איראן מתהליך ההסדרה בסוריה. בריאיון לאתר, העריך חבר המג'לס לשעבר והפרשן לעניינים מדיניים ובינלאומיים, ג'לאל מירזאאי (Jalal Mirzaei), כי קטר, רוסיה ותורכיה אינן רוצות ואינן יכולות להתעלם מתפקידה של איראן בעיצוב עתידה של סוריה וכי לתהליך אסטנה ליישוב המשבר בסוריה יש תפקיד מרכזי בקביעת ההתפתחויות במדינה. הוא ציין, כי אינו מגן על כך שאיראן לא הוזמנה למפגש, אך אין בכך כדי

להעיד על התעלמות ממעמדה של איראן בסוריה מצד קטר, רוסיה ותורכיה. הוא הדגיש, כי כל מפגש המתקיים ללא נוכחות איראן אינו יכול להיות יעיל וכי יש להיזהר מכך שהתנאים באזור לא יתפתחו באופן כזה שיוביל להתעלמות מאיראן בעיצוב המפה הפוליטית בסוריה ובאזור כולו ויביא לצמצום השפעתה האזורית של איראן.

◀ מירזאא'י הוסיף, כי רוסיה ותורכיה נקטו בעשור האחרון גישה שונה מזו של איראן ביחס לעתידה של סוריה וביחס לממשל אסד וכי גם במסגרת תהליך אסטנה התגלעו חילוקי דעות בין שלוש המדינות, אך כי שלושתן מעוניינות בסיום המלחמה ובכינון יציבות וביטחון בסוריה. בהתייחסו לאפשרות שנשיא סוריה בעצמו ישנה את גישתו כלפי איראן אמר מירזאא'י, כי לא ניתן לשלול אפשרות כזו, אם כי עד כה בשאר אסד לא נקט שום צעד, שעלול להעיד על כוונה שלא לשתף פעולה עם איראן. הוא הוסיף, עם זאת, כי אסור לאיראן "לשים את כל הביצים" שלה בסוריה בסל אחד ולהיות תלויה אך ורק בשרידותו של אסד. מדיניות כזו אינה הגיונית ואינה מעשית.

◀ בתגובה רשמית למפגש שלושת שרי החוץ בדוחא אמר דובר משרד החוץ האיראני, סעיד ח'טיבזאדה (Saeed Khatibzadeh), כי עמדת איראן כלפי סוריה ברורה לחלוטין. במסיבת העיתונאים השבועית שלו אמר ח'טיבזאדה, כי איראן מקדמת בברכה כל יוזמה אזורית, שתקל על סבלו של העם הסורי. הוא ציין, כי תהליך אסטנה הוא התהליך המוצלח ביותר בנושא הסורי וכי המפגש בדוחא נועד לסייע לתהליך זה ולא להחליפו (איסנ"א, 15 במרץ 2021).

◀ אתר החדשות הסורי האופוזיציוני צדא אלשרקיה דיווח (17 במרץ 2021), כי המיליציות הפרו-איראניות באזור אלבוכמאל החלו לאחרונה להשתמש במכוניות אזרחיות לשם העברת כוחות בין העיירות באזור זה ומגבול סוריה-עיראק ואליו. השימוש במכוניות אזרחיות (כלי רכב חקלאיים או מוניות שכורות) במקום כלי רכב צבאיים נועד למנוע את תקיפתן מן האוויר על-ידי ישראל או ארצות הברית. על-פי דיווח זה, המיליציות משלמות לבעלי הרכבים האזרחיים עבור השימוש בהם וכן מספקות להם אישורים המאפשרים להם לעבור במחסומים באופן חופשי.

חברי מיליציה עיראקית פרו-איראנית נוסעים ברכב חקלאי מאלבוכמאל לגבול סוריה-עיראק (צדא אלשרקיה, 17 במרץ 2021)

.)

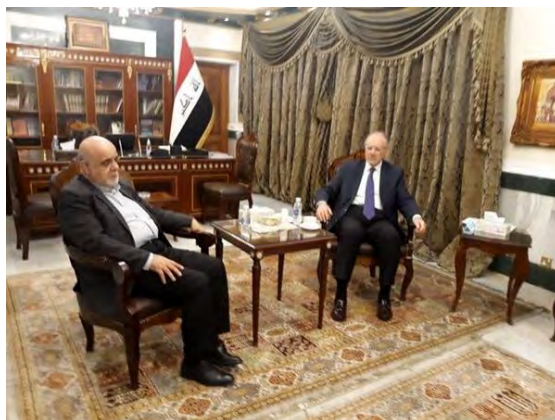
◀ שגריר איראן ברוסיה, כאט'ם ג'לאלי (Kazem Jalali), נפגש ב-15 במרץ 2021 עם חברי המשלחת הפרלמנטרית של חזבאללה, שביקרה במחצית מרץ במוסקבה. בשיחה דנו הצדדים בהתפתחויות בלבנון, בסוריה וב"חזית ההתנגדות". שגריר איראן הדגיש את תמיכת איראן בחזבאללה וב"ציר ההתנגדות" והצהיר, כי ההתנגדות והעמידה האיתנה היא הדרך היחידה לניצחון על "האויב הציוני". ראש משלחת חזבאללה, חבר הפרלמנט הלבנוני מחמד רעד (Mohammad Raad), הודה לאיראן על תמיכתה בארגון והדגיש את הצורך בהמשך ההתנגדות עד "הניצחון הסופי". הפגישה התקיימה בשגרירות איראן במוסקבה בנוכחות שוקי בונצר (Shawki Bou Nassar), שגריר לבנון ברוסיה (תסנים, 16 במרץ 2021).

פגישת שגריר איראן במוסקבה עם חברי משלחת חזבאללה, שביקרה ברוסיה (תסנים, 16 במרץ 2021).

המעורבות האיראנית בעיראק

◀ שגריר איראן בבגדאד, אירג' מסג'די (Iraj Masjedi), נפגש ב-8 במרץ 2021 עם שר האוצר העיראקי, עבד אלאמיר עלאוי (Abdul-Amir Allawi), ודן עימו בסוגיית שחרור הכספים האיראנים המוקפאים בעיראק. שר האוצר העיראקי אמר כי דרישות איראן מעיראק נמצאות בראש סדר העדיפויות העיראקי לתשלום (אילנ"א, 8 במרץ 2021).

פגישת שגריר איראן בבגדאד עם שר האוצר העיראקי (אילנ"א, 8 במרץ 2021).

◀ ב-6 במרץ 2021 שוחח נשיא איראן, חסן רוחאני, עם ראש ממשלת עיראק, מצטפא אלכאט'מי, הלין בפניו על העיכובים בשחרור הכספים האיראנים מעיראק וקרא לשחררם באופן מידי (איסנ"א, 6 במרץ 2021). גורם עיראקי רשמי צוטט על-ידי רשת אלג'זירה (5 במרץ 2021) כמי שאמר כי ארצות הברית אישרה להשתמש

בחלק מהכספים האיראנים המוחזקים בבנק המסחר העיראקי (TBI) למימון רכש הומניטרי. בכירים עיראקים אמרו לאלג'זירה (9 במרץ 2021), כי עיראק מוכנה לשלם את חובה לאיראן בדינרים עיראקים, אך איראן דורשת לקבל את הכסף בדולרים. חבר הוועד המנהל של לשכת המסחר המשותפת לאיראן ולעיראק, חמיד חסיני (Hamid Hosseini) איראני במוצאו, מסר בעניין זה, כי ארצות הברית נתנה אור ירוק לשחרור שלושה מיליארד דולרים מתוך הכספים האיראנים המוקפאים בעיראק, בדרום קוריאה ובעומאן. בחשבונות איראנים בבנק העיראקי TBI מוחזקים, לטענת איראן, כ-3.5 מיליארד דולרים, המהווים חלק מחובות ממשלת עיראק לאיראן בגין יבוא חשמל וגז (פארס, 8 במרץ 2021). עדיין לא התקבל אישור איראני רשמי לשחרור חלק מהכספים.

◀ שגריר איראן באו"ם, מג'יד תח'ת-רואנצ'י (Majid Takht Ravanchi), הכחיש במכתב למזכ"ל האו"ם, אנטוניו גוטרש, כל מעורבות איראנית בתקיפות, שבוצעו לאחרונה נגד יעדים אמריקאים בעיראק. המכתב נשלח בתגובה למכתב, ששלח שגריר ארצות הברית באו"ם ב-27 בפברואר 2021 לנשיא מועצת הביטחון, בו הטיל את האחריות לתקיפות נגד הכוחות האמריקאים בעיראק על מיליציות עיראקיות הפועלות בתמיכת איראן. במכתבו כתב תח'ת-רואנצ'י, כי איראן מעולם לא הייתה מעורבת באופן ישיר או עקיף במתקפה כלשהי נגד ארצות הברית בעיראק וכי כל ניסיון לייחס לה תקיפות כאלה הוא חסר בסיס ונעדר תוקף חוקי. המכתב כולל גם גינוי לתקיפה הצבאית, שביצעה ארצות הברית בגבול סוריה-עיראק ב-25 בפברואר 2021, המהווה, לטענת איראן, הפרה של ריבונות מדינות האזור ושל החוק הבינלאומי ומשרתת את האינטרסים של קבוצות הטרור הפועלות במדינות אלה (אירנ"א, 15 במרץ 2021).

◀ משרד החוץ האיראני העביר לעיון הממשלה הצעה לביטול הוויזות בין איראן לעיראק. ההצעה הועברה בעקבות הסכמות ראשוניות, שהושגו בעניין זה בין הממשלות בשתי המדינות. הדיון בהצעה הועבר לוועדה המדינית-ביטחונית בקבינט האיראני (אירנ"א, 14 במרץ 2021). בתוך כך, הודיעה רשות התעופה האזרחית האיראנית ב-14 במרץ 2021 על ביטול כל הטיסות של חברות התעופה האיראניות והעיראקיות מעיראק לאיראן למשך שבוע. ההחלטה התקבלה במסגרת המאמצים לבלום את התפשטות מגפת הקורונה, ובמיוחד הווריאנט הבריטי של הנגיף (אירנ"א, 14 במרץ 2021).

◀ איראן הגישה מחאה לממשלת עיראק בעקבות הנפקת בול על-ידי רשויות החבל הכורדי בצפון עיראק לציון ביקור האפיפיור בכורדיסטאן ב-7 במרץ 2021. המחאה הוגשה לאחר שמפת החבל הכורדי, שהופיעה על גבי הבול, כללה שטחים השייכים לאיראן ולתורכיה. דובר משרד החוץ האיראני, סעיד ח'טיבזאדה (Saeed Khatibzadeh), גינה את הנפקת הבול ואמר, כי הוא מנוגד לחוק הבינלאומי ומהווה "צעד בלתי-ידידותי". שלטונות איראן דרשו מממשלת עיראק לאסוף את הבולים שהונפקו ולתקנם באופן מיידי. ממשלת תורכיה הגישה, אף היא, מחאה בעקבות הנפקת הבול (איסנ"א, 10 במרץ 2021).

הבול שהונפק בעקבות ביקור האפיפיור בכרדיסטאן העיראקית
(איסני"א, 10 במרץ 2021).

המעורבות האיראנית בזירה הפלסטינית

◀ מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, אסמאעיל קאא'ני, אמר בטקס זיכרון בעיר משהד ללוחמים שנהרגו במלחמת איראן-עיראק, כי למרות שכל יכולות העולם עומדות לרשות ישראל, היא נאלצה להקיף עצמה בחומה בגובה שישה מטרים וברוחב מטר אחד כדי שתרגיש בטוחה, אך על הציונים להיות בטוחים שגם חומה זו תיהרס. כמו כן, הזהיר קאא'ני את ארצות הברית מהשלכות חיסולו של קאסם סלימאני. הוא ציין, כי ארצות הברית ניצבת בפני בעיות פנימיות רבות וכי ממשיכי דרכו של קאסם סלימאני ישברו לאמריקאים את העצמות וקול שבירת העצמות יישמע בזמן הנכון (תסנים, 12 במרץ 2021).

מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה (תסנים, 12 במרץ 2021).